

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Külmissziói
melléklettel

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. június

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Verasztó János (ev. lelkész, Répcelak)

A hónap igéje: „Ezt mondja az Úr: Engem keressetek, és éltek!” (Ám 5,4)

Életünk természetes jelensége a keresés. Nemcsak akkor keresünk valakit vagy valamit, amikor valamilyen veszteség ér bennünket, vagy valamiben hiányt szenvedünk, hanem különböző életszakaszaink érdekes sajátossága is a keresés. Elég, ha a nyiladozó értelmű csecsemőre gondolunk, amint önfeledten keresi kezét-lábát, vagy a helyét nem lelő tinire, aki gyakran önmagát sem találja. Vagy éppen arra a „nem jó”, sokszor gyötrő nehézségre, amikor valaki a párja után kutat.

De érdekes mozgatórugója életünknek, amikor a dolgok, jelenségek, események belső logikáját, mélyebb értelmét keressük, vagy amikor a másik emberhez vezető utat igyekszünk megtalálni. És persze keserű tapasztalat, ma már sokszor ijesztő társadalmi méreteket öltő jelenség a teljes kiábrándulás mindenből és mindenkiből, a resignált beletörődés, a „már nem keresek semmit” nyomasztó állapota.

Mindezek hátterén talán üdítő volna hallani, hogy azért vannak olyanok, akik keresik az élet értelmét, a szépet, a jót, egy szóban összefoglalva: Isten. Ezt a vágyunkat azonban nem erősíti meg Isten igéje. Már a zsoltáros is kérdésbe rejtett kétségeit fogalmazza meg ezzel kapcsolatban: „Az ÚR letekint a

menyből az emberekre, hogy lássa, van-e köztük értelmes, aki keresi az Istent?” (Zsolt 14,2) Pál apostol pedig világos meggyőződéssel vall az ember reménytelen állapotáról: „Nincsen igaz ember egy sem, nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent.” (Rm 3,10-11)

küldetésünk. Pedig ebben sem kell tanácstalanoknak lennünk. Közös élménye az emberiségnek, Isten szívünkbe írt akarata alapján, hogy mi is létünk értelme. „Az egész emberi nemzetséget is egy vérből teremtette, hogy lakjon a föld egész felszínén; meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapint-hatják és megtalálhatják, hiszen nincs is messzire egyiküktől sem; mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Ahogy a ti költőitek közül is mondták némelyek: Bizony, az ő nemzetsége vagyunk.” (ApCsel 17,26-28)

Amikor az ámósi proféción keresztül Isten az ő keresését és az életet összekapcsolja, lehet, hogy némelyek megrettennek. Ha keressük Istent, élünk, ha nem, akkor halunk. Talán mégis van bennünk valami, amibe Isten belekapaszkodva arra sarkall minket,

hogy belássuk: egyetlen lehetőségünk, hogy őt kutassuk!

Talán ha ránk ijeszt, talán ha átjár valamilyen félelem, akkor megadom magam? Nem hiszem! Nekem személyes tapasztalatom, hogy az emberek nagy félelmet, mondjuk így transzcendens félelmet átélve is csak ideig-óráig értékelik át az életüket. Gyökeres fordulatot nem esemény hoz az életünkbe.

Amikor Ámósz próféta szól, nyomatékosan mondja, hogy „ezt mondja az Úr”. A próféta itt tényleg szócső. Nem a magáét mondja. Istenben van meg az az erő, Isten igéjében van az a teremtő erő, ami felismerteti velünk a csodálatos tény: Isten keres minket! Az életben maradásunk egyetlen forrása ez.

Isten szüntelenül keresi az embert. Nem valami, nem valami bennünk meglévő érték, vallásos vágy vagy tett kell neki, hanem úgy, ahogy vagyunk, mi magunk. Azzal a felismeréssel, belátással kellünk neki, hogy eddig annyi értelmetlen, üres és haszontalan dolgot kerestem helyette, aki maga az Élet. Őt keresni nem reménytelen vállalkozás, aminek soha nincs eredménye.

Jézus, Ámósz prófétára rimelő szavai valóban dupla nyereséget hoznak, ténylegesen „kettő az egyben”-t jelentenek. „De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek. (Mt 6,33)

Fordított észjárással, a ráadásra fordított „keresési energiával” végül mindent elveszithetünk: a ráadást is, az életünket is meg mindezek Ajándékozóját is.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület főbb információi, eseményei

- Ménfőcsanak, 2010. június 13. vasárnap – 50 éves a templom
A győr-ménfőcsanaki evangélikus templom felszentelésének 50. évfordulója alkalmából ad hálát a gyülekezet június 13-án, vasárnap. A 15 órakor kezdődő alkalom szolgálatát Ittész János püspök végzi. További információ Percze Sándor lelkésztől kérhető a 20/824-8091 telefonszámon.

- Kőszeg, 2010. július 4. vasárnap – templomszentelés
Tavaly június 24-én sárlavina árasztotta el a kőszegi evangélikus templomot. A katasztrófa után újjáépített műemlék templom szentelése ünnepi istentisztelet keretében lesz július 4-én, vasárnap. A 10 órakor kezdődő istentisztelet szolgálatát Ittész János püspök végzi. Ezen az alkalmon adnak hálát a 2009-ben megújult harangtoronyért és a templomparkért is. További információ Baranyay Csaba lelkésztől kérhető a 20/330-9664 telefonszámon.

Egyházkerületünk honlapja az interneten:
<http://nyugat.lutheran.hu>
A Dunántúli Harangszó az interneten:
www.harangszo.hu
Egyházunk honlapja az interneten:
www.lutheran.hu

Kedves Szülők és Gyermekek!

**A Várpalotai Evangélikus Egyházközség
nyári zenei táborát szervez Várpalotán
augusztus 1–8. között**

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt – elsősorban óvodás és általános iskolás korúakat, de idősebbeket is – nyári zeneovinkba, zenei táborunkba, gitár, basszusgitár, hegedű, brácsa, cselló, nagybőgő, furulya, fagott, klarinét, fuvola, trombita, harsona, kürt, tuba, zongora, harmónium, orgona hangszerekre és szolfézásra.

Részvételi díj: óvodásoknak ingyenes

- zeneiskolásoknak szállással: 19 000 forint.

- szállás nélkül: 14 000 forint.

Jelentkezési határidő: 2010. július 9.

Jelentkezni lehet: Tóth Attilánál
tel: 20/824-3478 vagy e-mailen: attila.toth@lutheran.hu
vagy

Patonai Ildikónál
tel: 70/324-4346 vagy e-mailen: patonai.ildi27@gmail.com

Az érdeklődőknek részletes táborprogramot és jelentkezési lapot küldünk e-mailben.

Mindenkit örömmel várnak a szervezők!

Ordinációk egyházkerületünkben

Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé szenteli:

Papp Judit
lelkészjelöltet

2010. július 3-án, Szombathelyen;

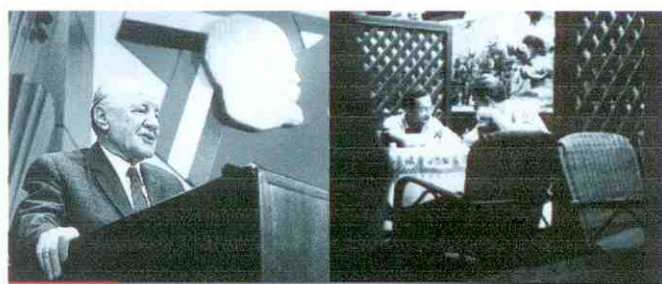
Pongrácz Máté
lelkészjelöltet

2010. július 10-én Győrságon;

Weltler Gábor
lelkészjelöltet

2010. július 10-én Sopronban.

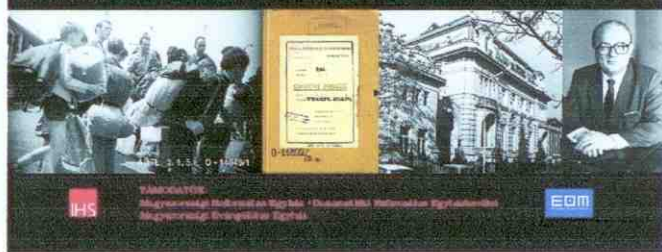
Egyházkerületünk új lelkészeit lapunk szeptemberi számában mutatjuk be.

Egyházüldözés és egyházüldözők a Kádár-korszakban

az Evangélikus Országos Múzeum
és a Párbeszéd Háza közös időszaki kiállítása a
Párbeszéd Házában (Budapest VIII. Horánszky u. 20.)
2010. május 7 - június 30.

Nyitva: hétfő - szombat: 14 - 18 óráig

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja**
Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2010. július 4-én
jelenik meg**

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liceum)
Felelős kiadó: Tölli Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 1150 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 40 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

26. A gazdag Szentháromság szegényes jelei

Hallatlanul gazdag a szimbólumok világa. Jelképörökségünk valószínűleg még tartogat meglepetéseket is, noha gondolkodásunk egyre fogalmibbá válik. Hanyagoljuk a képeket, a jelektől a képletek felé fordulunk, és közben felejtjük, hogy igazában ezek is jelek. Csak remélnünk lehet, hogy az utánunk következő keresztény generációk hitének lesz szimbólumteremtő ereje. Ha ugyan Isten időt is ad hozzá...

Szentháromság ünnepe után talán feltűnik, hogy mennyire ritkák a Szentháromság-szimbólumok. Erre talán az is magyarázat, hogy az egyházi év eddigi vasárnapjaival szemben nem üdvösségtörténeti, hanem dogmatikus, az egyház tanítását összefoglaló ünnep. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek személyének és egyúttal munkájának az egységéről beszél. Ezt az egységet azonban nagyon nehéz vizuálisan, tehát látványban, szimbolikusan megjeleníteni.

Fékezi a jelképteremtő képzelőerőt, hogy az Újtestamentumban nem találjuk a „Szentháromság” fogalmát. Az Újtestamentum ránk örökölte Jézus Krisztusnak a szavait, amelyekben arról beszél, hogy aki látta őt, látta az Atyát, és hogy a Szentlélek őt, Krisztust dicsőíti. Beszél az Atya, a Fiú és a Szentlélek belső szeretetegységéről, anélkül, hogy Szentháromság-fogalmat

alkotna. Azt akarja, hogy népét ez a belső szeretet-egység vonzza, és ennek a gazdagsága teremtsen meg egyházában azt a hódoló imádatot, amely például a Római levél 11. részének záró himnuszából árad.

De az egyház tanításbeli „vészhelyezetei” kikényszerítik a keresztény hit fogalmi megformálásának a próbálkozásait is. Ilyen vészhelyzetben született az Athanáziuszi hitvallás, amely a Krisztus istenségét tagadó ariánus eretnekséggel veszi fel a harcot. Ezt a hitvallást – az Apostoli és a Niceai hitvallással együtt – evangélikus egyházunk is a magáénak fogadta el. „Aki üdvözülni akar, annak mindenek előtt a katolikus (egyetemes keresztény) hitet kell tartania. A katolikus (egyetemes keresztény) hitben pedig az egyetlen Istenet a Háromságban, a Háromságot pedig az Egységben tiszteljük. A személyeket nem keverjük össze, de szét sem választjuk... Más ugyan az Atya, más a Fiú és más a Szentlélek személye, de egy az Atya, a Fiú, és a Szentlélek istensége, azonos a dicsősége, és közösen örökkévaló a fensége...”

A hitvallás elejéről való rövid ízelítő nyomán bátran mondhatjuk: itt van előttünk a Szentháromság verbális, hitvalló szavakból megformált szimbóluma.

A barokk egyházművészet kedvelt témája volt a Szentháromság figurális, szoborcsoportban való megformálása. Az Atya, kezében a földgolyóval és a jogarral, koronásan, a Fiú a kereszttel, felettük pedig lebegő galamb formájában a Szentlélek. Csak az a kérdés, hogy az ilyen szoborcsoport nem ellene dolgozott-e annak, amit hirdetni akart? Első látásra inkább a „személyek” különbözőségére, mint egységére utal.

A rajzos, vonalas jelképek esetében sem sokkal gazdagabb a „választék”. Jóformán az egyenlőszárú háromszögre, a háromszöget átjáró Krisztus-monogramra, az egymást átjáró három körre korlátozódnak. De az már önmagában is jel, hogy a Szentháromság mérhetetlen gazdagságát alig-alig tudjuk jelezni! Nem könnyű szimbólumba sűríteni ezt a gazdagságot! Szabad tisztelettel és kritikával szemlélni elődeink és kortársaink próbálkozásait.

A legbeszédesebb Szentháromság-jel azonban mindig a Szentháromság dicsőítésére nyíló szív és száj: „Néked zengjen énekünk: / Szentháromság, légy velünk! / Háromság az egységben, / Add, éljünk béke-ségben! Segíts, Urunk! / (EÉ 265,6)

Dr. h. c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

A belmisszió születése: Johann Wichern (1808–1881)

A belmisszió témájáról külön is szót kell ejtenünk. Mindazokon túl, akiről eddig volt szó, elsősorban *Johann Wichern* nevét kell kiemelni. Félelmes és az egyházat fenyegető korban vagyunk: az ipari társadalomban és a kommunista, ateista eszmék születése és terjedése idején. Ebben az időben születik meg a német belmisszió, megint „szükségből és szeretetből”, ahogy ezt az Újszövetségben is olvassuk (ApCsel 6.). S mivel ez annyira fontos, most először erről beszélünk, *Wichern János életéről és szolgálatáról csak ez után.*

Maga a „belmisszió” kifejezés 1843-ban tűnik fel először *Wichern* „Jelentés egy segítő intézményről, szemináriumról a belmisszió számára a német protestánsok között a Rauhes Házban, Hamburgban” címmel írott munkájában. 1844-től röplapokat jelentetett meg, amelyben a belmissziói munka egyesítése szükségességéről és annak ágairól is ír. Mondhatnánk, ez a munka a diakónia vagy a *belmisszió teológiája* és annak gyakorlati kifejtése is.

1848-ban másokkal együtt *Wichern* is felkérték a szeptemberben, Wittenbergben tartandó egyházi napok előadói közé. Elfogadta azzal a feltétellel, hogy elővehesse az egyház akkori nagy kérdéseit is. Keresztül is vitte, hogy témajavaslatra kétszer is napi-rendre kerüljön. Amikor először került a téma a gyűlés elé, *Wichern* még nem ké-

szült el igazán, így egy közel másfélórás „improvizáló” beszédet tartott óriási hatással. Ennek eredménye lett egy Belmissziói Szövetség létrehozása. S megszületett először az egyházban egy belmissziói bizottság.

Wichern könyvet is írt erről később *A német egyház belmissziója* címen. Ennek gondolatmenete nem könnyű, de annál fontosabb. A lényeg: az ösgyülekezetben, amelyen belül a pogányság és a zsidóság ereje megtört, nem volt szükség belmisszióra. Amint később az egyház államvallás lett, feléledt újra az egyházon belüli pogányos és zsidós (ezt a két kifejezést ő nem etnikailag, hanem teológiailag, gondolkodás és életvitel megjelöléseként használta) élet is. Sokáig a külmisszió volt a fontos, a belmisszió hiányzott. A reformációt felfoghatjuk úgy is, mint nagy belmissziót mindazzal szemben, ami nem egyezett az igével. De később ez újra lefékeződött, a felsőbbség által vezetett egyházak újra befogadták a pogányságot.

Ez után az egyháztörténeti átgondolás után jött a teológiai összefoglalás. „A világ felvételét Isten országába”, ezért a belmisszió feladata, hogy Isten országa járja át a világot, a nemzetet, a művészetet, a kultúrát, a szociális életet. Isten országának kell betörnie az élet minden területére, az egyházba és rajta keresztül a világba is. A belmisszió feladata Isten országa igényét megvalósítani. A belmisszió „tárgya”, célja

az a keresztyénség, amelyben él minden, ami nem keresztyén, tehát a pogányos és zsidós gondolkodás. A belmisszió ágai: misszió az egyházi, állami, erkölcsi, kulturális területeken a nép életében. S a legfőbb baj, hogy szétesett mostanra a családi élet. A terjedő kommunizmus, „a bűnös vágyak szisztematizálása”, a különböző rétegek egymással való szembeállítás rossz út. A belmisszió az út a gyógyuláshoz, tenni a családokért, az ifjúságért, a szegényekért, a betegekért. Alapvetően mindent keresztyénné tenni az életben, mindent bevonni Isten országába. Az osztály nélküli társadalom helyett a helyes cél Isten országa. Úgy is lehet mondani, az életet mindenestül és igazán keresztyénné kell tenni. Meg kell jegyezni, hogy *Wichern* ezt a Kommunista kiáltványra válaszként írta.

Összefoglalóul: a belmisszióhoz az kell, hogy az egész egyház megújuljon, missziói és diakóniai egyházzá legyen. Hozzá kell tenni, hogy a belmisszió nem az egyesületek feladata, hanem az egész egyházé, ahol az egyetemes papság kell, hogy valósuljon, mert Isten országa, az egyetemes papság és a belmisszió összetartoznak. Ezért nem egyszerűen egyeseknek, egyesületeknek, hanem az egész egyháznak kell egyesülnie a belmisszióra.

(Folytatás a 4. oldalon.)

